

На основу члана 17. став 3, члана 239. и члана 265. Закона о ваздушном саобраћају („Службени гласник РС”, бр. 73/10, 57/11, 93/12, 45/15 и 66/15 – др. закон),
Директор Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије доноси

ПРАВИЛНИК
о изменама Правилника о пријављивању догађаја у цивилном ваздухопловству

Члан 1.

У Правилнику о пријављивању догађаја у цивилном ваздухопловству („Службени гласник РС”, број 54/12), у члану 3. став 1. тачка 1) после речи: „озбиљне незгоде” запета и речи: „како су они дефинисани у члану 204. Закона о ваздушном саобраћају” бришу се.

Члан 2.

Прилог 1. замењује се новим Прилогом 1, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Члан 3.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Број: 7/1-01-0013/2016-0004

У Београду, 30. септембра 2016. године

Директор

Мирјана Чизмаров

Анекс I

ДОГАЂАЈИ У ВЕЗИ СА КОРИШЋЕЊЕМ ВАЗДУХОПЛОВА

Напомена: Овај анекс је структуриран на такав начин да су значајни догађаји повезани са категоријама активности током којих се они уобичајено појављују, на основу искуства, како би се олакшало пријављивање таквих догађаја. Међутим, листа догађаја из овог анекса не значи да се не смеју пријављивати догађаји који нису обухваћени листом.

1. ВАЗДУХОПЛОВНЕ АКТИВНОСТИ

1.1 Припрема лета

- (1) Коришћење нетачних података или погрешан унос у опрему која се користи за навигацију или израчунавање перформанси, које може да угрози ваздухоплов, лица у њему или било која друга лица;
- (2) превоз или покушај превоза опасног терета противно важећим прописима, укључујући неправилно обележавање, паковање и руковање опасним теретом.

1.2. Припрема ваздухоплова

- (1) Погрешан тип горива или контаминирано гориво;
- (2) неспровођење, неправилно или неодговарајуће спровођење поступка одлеђивања/заштите од залеђивања.

1.3. Полетање и слетање

- (1) Излетање ваздухоплова са рулне или полетно-слетне стазе;
- (2) стварни или могући неовлашћени излазак ваздухоплова на рулну или полетно-слетну стазу;
- (3) неовлашћено присуство ваздухоплова ван зоне завршног прилаза и полетања (*FATO-Final Approach and Take-off Area*);
- (4) свако прекинуто полетање;
- (5) немогућност да се постигну захтеване или очекиване перформансе током полетања, неуспелог прилаза или слетања;
- (6) полетање или покушај полетања, прилаз или слетање у неправилној конфигурацији;
- (7) удар репом, краком елисе (лопатица код млазног)/терминезон или гондолом мотора током полетања или слетања;
- (8) прилаз који није у складу са критеријумима оператера за стабилан прилаз;
- (9) наставак инструменталног прилаза испод објављених минимума са неадекватним визуелним референцама;
- (10) превентивно или принудно слетање;
- (11) кратко и дугачко слетање;
- (12) тврдо слетање.

1.4 Све фазе лета

- (1) Губитак контроле;
- (2) неправилан положај ваздухоплова;
- (3) одступање од задатог нивоа лета;
- (4) активирање било ког система заштите који се односи на перформансе ваздухоплова;
- (5) ненамерно одступање од намераване или задате путање које је мање од двоструко захтеване навигационе перформансе или 10 наутичких миља;
- (6) прекорачење дефинисаних ограничења ваздухоплова;
- (7) операције са нетачно подешеним висиномером;
- (8) млазни удар (*Jet blast*) или потискивање ваздуха окретањем ротора и потискивање ваздуха окретањем елисе, догађаји који су угрозили или који су могли да угрозе ваздухоплов, лица у њему или било које друго лице;
- (9) погрешно тумачење података добијених од система за аутоматизовано и оптимално управљање ваздухопловом које је угрозило или је могло да угрози ваздухоплов, лица у њему или било које друго лице.

1.5 Друге врсте догађаја

- (1) Ненамерно ослобађање терета или друге опреме која се носи споља;
- (2) губитак свесности о ситуацији (укључујући окружење, мод или свесност о систему, просторна и временска дезоријентација;
- (3) сваки догађај у коме људске могућности директно утичу или могу да утичу на удес или озбиљну незгоду.

2. ТЕХНИЧКИ ДОГАЂАЈИ

2.1 Структура и системи

- (1) Губитак било ког дела структуре ваздухоплова у лету;
- (2) отказ система;
- (3) губитак редувантности система;
- (4) цурење било ког флуида које је проузроковало опасност од пожара или могућност контаминације структуре ваздухоплова, система или опреме, који су довели или су могли довести до угрожавања ваздухоплова, лица у њему или било ког другог лица;
- (5) неисправности или кварови система за гориво који су утицали на снабдевање горивом и/или на његову дистрибуцију;
- (6) неисправност или квар било ког система за индикацију који доводе до приказа нетачних података посади;
- (7) неправилно функционисање команди лета, као што су асиметрично кретање команди или заглављене команде лета (на пример: за узгон (закрилца/преткрилца), за отпор (ваздушне кочнице), за контролу положаја ваздухоплова (крилца, кормило висине, кормило правца));

2.2 Погонски системи (укључујући моторе, елисе, и роторске системе) и помоћне погонске јединице (APU- Auxiliary Power Units)

- (1) Квар или значајна неисправност у раду било ког дела или контролног система елисе, ротора или погонског система;
- (2) оштећење или квар главног/репног ротора или трансмисије и/или еквивалентних система;
- (3) некомандовано гашење било ког мотора или *APU*, или командовано гашење мотора у лету (на пример: *ETOPS*, *MEL*);
- (4) прекорачење оперативних ограничења мотора, укључујући превелики број обртаја или немогућност контролисања брзине ротације компоненти са великом брзином ротације (на пример: *APU*, ваздушни стартер, систем за хлађење (*Air Cycle Machine*), мотор ваздушне турбине, елисе или ротори);
- (5) квар или неисправно функционисање било ког дела мотора, погонске групе, *APU* или трансмисије што за последицу има једну или више следећих ствари:
 - а) систем обрнутог потиска не ради како му је командовано;
 - б) није могуће контролисати снагу, потисак или број обртаја;
 - ц) разлетање делова мотора при коме се делови/крхотине не задржавају у кућишту мотора.

3. ИНТЕРАКЦИЈА СА ПРУЖАЊЕМ УСЛУГА У ВАЗДУШНОЈ ПЛОВИДБИ И УПРАВЉАЊЕМ ВАЗДУШНИМ САОБРАЋАЈЕМ

- (1) Одобрење контроле летења (*Air Traffic Control Clearance*) којим се угрожава безбедност;
- (2) дуготрајни губитак комуникације са јединицом пружаоца услуга у ваздушном саобраћају (*Air Traffic Service Unit*) или јединицом управљања ваздушним саобраћајем (*Air Traffic Management Unit*);
- (3) конфликтне инструкције различитих јединица контроле летења које могу да доведу до смањења норми раздвајања;
- (4) погрешна интерпретација радио-комуникације која је угрозила или је могла да угрози ваздухоплов, лица у њему или било које друго лице;
- (5) намерно одступање од инструкције контроле летења које је угрозило или је могло да угрози ваздухоплов, лица у њему или било које друго лице.

4. СИТУАЦИЈЕ У СЛУЧАЈУ ОПАСНОСТИ И КРИТИЧНЕ СИТУАЦИЈЕ

- (1) Сваки догађај који води ка објављивању ванредне ситуације („*Mayday*” или „*PAN*“ објава);
- (2) свака паљевина, топљење, дим, испарења, варничење, прегревање, ватра или експлозија;
- (3) контаминирани ваздух у пилотској или путничкој кабини који угрожава или би могао да угрози ваздухоплов, лица у њему или било које друго лице;
- (4) немогућност да летачка или кабинска посада спроведе поступке у случају опасности којима се опасност отклања;
- (5) коришћење опреме за поступање у ванредним ситуацијама или спровођење неуобичајених процедура које утичу на перформансе током лета или слетања;

- (6) отказ било ког система или опреме који угрожава или може да угрози ваздухоплов, лица у њему или било које друго лице у случају опасности или током спасавања;
- (7) губитак контроле притиска у кабини;
- (8) критично ниска количина горива или количина резервног горива испод прописаног минимума на дестинацији;
- (9) свако коришћење кисеоника намењеног посади од стране посаде;
- (10) онеспособљеност било ког члана летачке или кабинске посаде која је проузроковала да је број овлашћених чланова посаде испод прописаног минимума;
- (11) умор посаде који утиче или може да утиче на способност посаде да безбедно обавља летачке дужности.

5. СПОЉНО ОКРУЖЕЊЕ И МЕТЕОРОЛОГИЈА

- (1) Судар или непосредна опасност од судара на земљи или у ваздуху, са другим ваздухопловом, тереном или препреком ⁽¹⁾;
- (2) систем за избегавање судара у ваздуху (*ACAS RA - Airborne Collision Avoidance System, Resolution Advisory*);
- (3) активирање аутентичног система за упозоравање на опасно приближавање земљи као што је *GPWS (Ground Proximity Warning System)/TAWS (Terrain Awareness and Warning System)*;
- (4) удар животиња у ваздухоплов, укључујући и удар птице;
- (5) оштећење настало усисавањем страног предмета (*FOD-Foreign Object Debris*);
- (6) неочекивано лоши услови на полетно-слетној стази;
- (7) појава турбуленција у трагу другог ваздухоплова;
- (8) ометање ваздухоплова употребом ватреног оружја, ватромета, пуштањем пробних балона, осветљивањем ласерима, ласерима јаког светла, летовима беспилотних ваздухоплова, летовима ваздухопловних модела и сличним средствима;
- (9) удар грома који је довео да оштећења ваздухоплова или губитка, односно неисправности основне функције ваздухоплова;
- (10) удар града који је довео да оштећења ваздухоплова или губитка, односно неисправности основне функције ваздухоплова;
- (11) лет ваздухоплова у условима јаке турбуленције услед које је повређено неко лице у ваздухоплову или је настала потреба за провером конструкције ваздухоплова после лета;
- (12) наилазак на смицање ваздушних струја;
- (13) формирање леда које доводи до тешкоћа у управљању ваздухопловом, оштећења ваздухоплова или губитка, односно неисправности основне функције ваздухоплова;
- (14) појава вулканског пепела.

6. ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ

- (1) Претња бомбом или отмица;
- (2) тешкоће у контролисању путника у алкохолисаном стању, насилних путника или путника неприхватљивог понашања;
- (3) откривање слепог путника.

¹ Препрека укључује возило.

Анекс II

ДОГАЂАЈИ КОЈИ СЕ ОДНОСЕ НА ТЕХНИЧКЕ УСЛОВЕ, ОДРЖАВАЊЕ И ПОПРАВКУ ВАЗДУХОПЛОВА

1. ПРОИЗВОДЊА

Производи, делови или уређаји који су из производне организације изашли са одступањима од пројектних захтева, чија је природа таква да могу довести до потенцијално небезбедних стања утврђених од стране носиоца сертификата о типу или носиоца одобрења пројекта.

2. ПРОЈЕКТОВАЊЕ

Сваки отказ, неисправност, квар или други догађај који се односе на производ, део или уређај, који су довели или су могли довести до небезбедног стања.

Напомена: Ова листа се примењује на догађаје у вези са производима, деловима или уређајима за које се издају потврда о типу, додатна потврда о типу, европска потврда о техничком стандарду (*ETSO - European Technical Standard Order*), одобрење пројекта веће поправке или на било који други случај код кога се издаје одобрење у складу са прописом којим се уређује сертификација ваздухоплова, делова и уређаја у погледу пловидбености и заштите животне средине, као и сертификација организација за пројектовање и производњу.

3. ОДРЖАВАЊЕ И ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ КОНТИНУИРАНЕ ПЛОВИДБЕНОСТИ

- (1) Озбиљно оштећење структуре (нпр. прскотине, трајна деформација, деламинација, одвајање, нагорелост, значајна истрошеност или корозија) које је уочено током одржавања ваздухоплова или компоненте;
- (2) озбиљно цурење флуида или загађење флуида (нпр. хидро уља, горива, уља, гаса или других флуида);
- (3) отказ или неисправност било ког дела мотора или погонске групе и/или трансмисије које доводи до:
 - а) разлетања делова мотора при коме се делови/крхотина не задржавају у кућишту мотора;
 - б) отказа структуре носача мотора.
- (4) Оштећење, отказ или квар елисе, који могу да доведу до одвајања елисе у лету или до одвајања било ког већег дела елисе и/или до неисправног функционисања система за управљање елисом;
- (5) оштећење, отказ или квар трансмисије главног ротора/везе, који могу да доведу до одвајања роторског склопа и/или до неисправног функционисања система за управљање ротором;

- (6) значајна неисправност система или опреме који су критични за безбедност, укључујући и систем или опрему за ванредне ситуације, за време испитивања приликом радова одржавања или немогућност да се они активирају после одржавања;
- (7) неисправно склопљене или уграђене компоненте ваздухоплова, што је уочено приликом инспекције или процедуре испитивања које нису обављане ради провере те специфичне компоненте;
- (8) погрешна процена неког озбиљног квара или озбиљно непоштовање *MEL* процедуре и процедуре за коришћење Техничке књиге ваздухоплова;
- (9) озбиљно оштећење система жичних веза на ваздухоплову (*EWIS – Electrical Wiring Interconnection System*);
- (10) сваки квар критичних компоненти са ограниченим животним веком, који за последицу има трајно повлачење компоненте из употребе пре истицања пуног животног циклуса;
- (11) употреба производа, компоненти или материјала непознатог или сумњивог порекла, или употреба неисправних критичних компоненти;
- (12) обмањујући, нетачни или недовољно применљиви подаци или процедуре за одржавање који могу да доведу до значајних грешака у одржавању, укључујући ту и питање разумевања језика;
- (13) нетачна контрола или примена података о ограничењима ваздухоплова или података о планираном одржавању;
- (14) враћање ваздухоплова у саобраћај после радова одржавања у случају да постоји било која неусаглашеност која може да угрози безбедност летења;
- (15) озбиљно оштећење ваздухоплова настало приликом обављања радова одржавања услед неправилног одржавања или услед употребе неодговарајуће или неисправне земаљске опреме због које се захтевају додатни радови одржавања;
- (16) уочено нагоревање, топљење, дим, варничење, прегревање или појава ватре;
- (17) сваки догађај код кога је људски фактор, укључујући и умор особља, директно допринео или је могао да допринесе удесу или озбиљној незгоди;
- (18) значајна неисправност, проблем с поузданошћу или поновљени случајеви недовољног квалитета снимања који се односе на системе за снимање током лета (као што су систем за записивање података о лету, систем за записивање преноса дигиталних података, систем за снимање говора у пилотској кабини) или недостатак информација које се захтевају да би се обезбедила исправност система за записивање у лету.

Анекс III

ДОГАЂАЈИ У ВЕЗИ СА УСЛУГАМА У ВАЗДУШНОЈ ПЛОВИДБИ И ОДГОВАРАЈУЋОМ ИНФРАСТРУКТУРОМ

Напомена: Овај анекс је структуриран на такав начин да су значајни догађаји повезани са категоријама активности током којих се они уобичајено појављују, на основу искуства, како би се олакшало пријављивање таквих догађаја. Међутим, листа догађаја из овог анекса не значи да се не смеју пријављивати догађаји који нису обухваћени листом.

1. ДОГАЂАЈИ КОЈИ СЕ ОДНОСЕ НА ВАЗДУХОПЛОВ

- (1) Судар или непосредна опасност од судара на земљи или у ваздуху између ваздухоплова и другог ваздухоплова, терена или препреке⁽¹⁾, укључујући и готово контролисани лет у терен (*CFIT- Controlled flight into terrain*);
- (2) нарушавање прописаних норми раздвајања⁽²⁾;
- (3) неодговарајуће раздвајање⁽³⁾;
- (4) систем за избегавање судара у ваздуху (*ACAS RA*);
- (5) удар животиња у ваздухоплов, укључујући и удар птице;
- (6) излетање ваздухоплова са рулне или полетно-слетне стазе;
- (7) стварни или могући неовлашћени излазак ваздухоплова на рулну или полетно-слетну стазу;
- (8) неовлашћено присуство ваздухоплова ван зоне завршног прилаза и полетања (*FATO*);
- (9) одступање ваздухоплова од одобрења контроле летења;
- (10) одступање ваздухоплова од одговарајућих прописа о управљању ваздушним саобраћајем (*ATM-Air Traffic Management*) :
 - (а) одступање ваздухоплова од примењивих објављених поступака управљања ваздушним саобраћајем;
 - (б) повреда ваздушног простора, укључујући неовлашћени улазак у ваздушни простор;
 - (ц) одступање од ношења и коришћења опреме ваздухоплова повезане са управљањем ваздушним саобраћајем, а која је обавезна на основу примењивих прописа.
- (11) Догађаји прузроковани забуном у вези са позивним знаком ваздухоплова.

2. ДЕГРАДАЦИЈА ИЛИ ПОТПУНИ ГУБИТАК УСЛУГА ИЛИ ФУНКЦИЈА

- (1) Немогућност пружања услуга управљања ваздушним саобраћајем или немогућност вршења функција управљања ваздушним саобраћајем:
 - (а) немогућност пружања услуга у ваздушном саобраћају или вршења функција услуга у ваздушном саобраћају;

¹ Препрека укључује возило.

² Односи се на ситуацију у којој нису спроведени прописани минимуми раздвајања између ваздухоплова или између ваздухоплова и ваздушног простора.

³ У недостатку прописаних минимума раздвајања, ситуација у којој су ваздухоплови уочени преблизу један другом да би пилоти могли да спроведу безбедно раздвајање.

- (б) немогућност пружања услуга управљања ваздушним простором или вршења функције управљања ваздушним простором;
- (ц) немогућност пружања услуга управљања протоком ваздушног саобраћаја и капацитетом или вршења функције управљања протоком ваздушног саобраћаја и капацитетом.
- (2) Недостатак или нетачне, оштећене, неадекватне информације или информације које доводе у заблуду, од стране било које службе подршке⁽¹⁾, укључујући и информације које се односе на лоше стање површине полетно-слетне стазе;
- (3) губитак услуге комуникације;
- (4) губитак услуге надзора;
- (5) губитак услуге или функције обраде и дистрибуције података;
- (6) губитак услуге навигације;
- (7) губитак обезбеђивања система управљања ваздушним саобраћајем који је имао или је могао имати утицај на безбедно пружање услуга;
- (8) значајно преоптерећење сектора/позиције које доводи до потенцијалног нарушавања пружања услуга у ваздушном саобраћају;
- (9) нетачан пријем или погрешно тумачење значајних порука у комуникацији, укључујући недостатак разумевања језика који се користи, када је то имало или је могло имати директан утицај на безбедно пружање услуга;
- (10) дужи губитак комуникације са ваздухопловом или са другом јединицом за пружање услуга у ваздушном саобраћају.

3. ОСТАЛИ ДОГАЂАЈИ

- (1) Објављивање ванредне ситуације („MAYDAY” или „PAN” објава);
- (2) значајно ометање пружања услуга у ваздушној пловидби (*ANS-Air Navigation Services*) (на пример емитовање радио станица у *FM* опсегу, ометање рада система за инструментално слетање (*ILS-Instrument Landing Sistem*), ометање рада *VOR (VOR-VHF Omni Directional Radio Range)* уређаја и комуникација);
- (3) ометање лета ваздухоплова, ометање рада јединице за пружање услуга у ваздушном саобраћају или ометање радио-комуникације ватреним оружјем, пиротехничким средствима (ватромет), везаним змајевима, осветљивањем ласерима, ласерима јаког светла, беспилотним ваздухопловима, или на сличан начин;
- (4) испуштање горива;
- (5) претња бомбом или отмица;
- (6) умор који утиче или би могао да утиче на могућности за безбедно обављање дужности у ваздушној пловидби и ваздушном саобраћају;
- (7) сваки догађај када је људско деловање директно допринело или је могло да допринесе несрећи или озбиљној незгоди.

¹ На пример: услуге у ваздушном саобраћају (*ATS-Air Traffic Service*), аутоматско емитовање терминалних информација (*ATIS-Automatic Terminal Information Service*), услуге ваздухопловне метеорологије, навигационе базе података, мапе, карте услуге ваздухопловног информисања (*AIS-Aeronautical information service*), приручници.

Анекс IV

ДОГАЂАЈИ У ВЕЗИ СА АЕРОДРОМИМА И ЗЕМАЉСКИМ СЛУЖБАМА

1. УПРАВЉАЊЕ БЕЗБЕДНОШЋУ НА АЕРОДРОМУ

Напомена: Овај анекс је структуриран на такав начин да су значајни догађаји повезани са категоријама активности током којих се они уобичајено појављују, на основу искуства, како би се олакшало пријављивање таквих догађаја. Међутим, листа догађаја из овог анекса не значи да се не смеју пријављивати догађаји који нису обухваћени листом.

1.1. Догађаји у вези са ваздухопловима и препрекама

- (1) Судар или непосредна опасност од судара на земљи или у ваздуху, ваздухоплова с другим ваздухопловом, тереном или препреком⁽¹⁾;
- (2) удар животиња у ваздухоплов, укључујући и удар птице;
- (3) излетање ваздухоплова са рулне или полетно-слетне стазе;
- (4) стварни или могући неовлашћени излазак ваздухоплова на рулну или полетно-слетну стазу;
- (5) неовлашћено присуство ваздухоплова ван зоне завршног прилаза и полетања (*FATO*);
- (6) одступање ваздухоплова или возила од добијених одобрења, упутства или ограничења током рада на маневарским површинама аеродрома (на пример: погрешна полетно-слетна стаза, рулна стаза или део аеродрома чија је употреба ограничена);
- (7) страни предмет (*FOD*) на маневарским површинама који је угрозио или је могао да угрози ваздухоплов, лица у њему или било које друго лице;
- (8) препреке на аеродрому или у близини аеродрома које нису објављене у Зборнику ваздухопловних информација (*AIP – Aeronautical Information Publication*) или у *NOTAM (Notice to Airmen)* и/или које нису правилно обележене или осветљене;
- (9) ометање при изгуравању (*push-back*), вожњи уназад (*power-back*) или рулању проузроковано возилима, опремом или особама;
- (10) путници или неовлашћене особе остављене на платформи без надзора;
- (11) догађаји повезани са ударом млаза мотора или са јаким струјањем узрокованим радом ротора или елисе;
- (12) објављивање ванредне ситуације („*MAYDAY*” или „*PAN*” објава).

1.2 Погоршање или потпуни губитак услуга или функција

- (1) Губитак или неуспешна комуникације између:
 - (а) аеродрома, возила или земаљског особља и јединице пружаоца услуга у ваздушној пловидби или јединице пружаоца услуга управљања платформом;
 - (б) јединице пружаоца услуга управљања платформом и ваздухоплова, возила или јединице пружаоца услуга у ваздушној пловидби;

¹ Препрека укључује возило.

- (2) значајан отказ, неисправност или квар опреме или система на аеродрому, због чега је дошло до угрожавања или је могло доћи до угрожавања ваздухоплова или лица у ваздухоплову;
- (3) значајни недостаци у вези светала, ознака или знакова на аеродрому;
- (4) отказ система за упозоравање у случају ванредне ситуације на аеродрому;
- (5) спасилачко-ватрогасна служба није доступна у складу са примењивим захтевима.

1.3 Остали догађаји

- (1) Пожар, дим, експлозије у аеродромским уређајима и објектима или њиховој близини, као и опреми, због чега је дошло до угрожавања или је могло доћи до угрожавања ваздухоплова, лица у ваздухоплову и других лица;
- (2) догађаји у вези са обезбеђивањем на аеродрому (на пример: незаконит улазак, саботажа, претња бомбом);
- (3) необавештавање о значајним променама које се односе на услове рада аеродрома због чега је дошло до угрожавања или је могло да дође до угрожавања ваздухоплова, лица у ваздухоплову и других лица;
- (4) изостанак, неправилан или неодговарајући поступак одлеђивања/заштите од залеђивања ваздухоплова;
- (5) цурење великих количина горива у току операције пуњења ваздухоплова горивом;
- (6) пуњење контаминираниог горива или неодговарајуће врсте горива или других основних флуида (укључујући кисеоник, азот, уље и воду за пиће);
- (7) погрешно поступање при лошим условима на површини полетно-слетне стазе;
- (8) сваки догађај када је људско деловање директно допринело или је могло да допринесе несрећи или озбиљној незгоди.

2. ПРИХВАТ И ОТПРЕМА ВАЗДУХОПЛОВА

Напомена: Овај одељак је структуриран на такав начин да су значајни догађаји повезани са категоријама активности током којих се они уобичајено појављују, на основу искуства, како би се олакшало пријављивање таквих догађаја. Међутим, листа догађаја из овог анекса не значи да се не смеју пријављивати догађаји који нису обухваћени листом.

2.1. Догађаји у вези са ваздухопловом и аеродромом

- (1) Судар или непосредна опасност од судара на земљи или у ваздуху, ваздухоплова с другим ваздухопловом, тереном или препреком ⁽¹⁾;
- (2) стварни или могући неовлашћени излазак ваздухоплова на рулну или полетно-слетну стазу;
- (3) излетање ваздухоплова са рулне или полетно-слетне стазе;
- (4) значајна контаминација структуре, система и опреме ваздухоплова која је проузрокована превозом пртљага, поште или терета;

¹ Препрека укључује возило.

- (5) ометање при изгуравању (*push-back*), вожњи уназад (*power-back*) или рулању проузроковано возилима, опремом или особама;
- (6) страни предмет (*FOD*) на маневарским површинама који је угрозио или је могао да угрози ваздухоплов, лица у њему или било које друго лице;
- (7) путници или неовлашћене особе остављене на платформи без надзора;
- (8) пожар, дим, експлозије у аеродромским уређајима и објектима или њиховој близини, као и опреми, због чега је дошло до угрожавања или је могло да дође до угрожавања ваздухоплова, лица у њему или било ког другог лица;
- (9) догађаји у вези са обезбеђивањем на аеродрому (на пример: незаконит улазак, саботажа, претња бомбом).

2.2. Погоршање или потпуни губитак услуга или функција

- (1) Губитак или неуспешна комуникација са ваздухопловом, возилом, јединицом пружаоца услуга у ваздушној пловидби или јединицом пружаоца услуга управљања платформом;
- (2) значајан отказ, неисправност или квар опреме или система на аеродрому, због чега је дошло до угрожавања или је могло да дође до угрожавања ваздухоплова или лица у ваздухоплову;
- (3) значајни недостаци у вези светала, ознака или знакова на аеродрому.

2.3. Посебни догађаји у вези са земаљским опслуживањем

- (1) Неправилан прихват и отпрама или укрцавање путника, пртљага, поште или терета, који би могао знатно да утиче на масу и/или положај тежишта ваздухоплова (укључујући значајне грешке у прорачуну оптерећења);
- (2) опрема за укрцавање/искрцавање у/из ваздухоплова је уклоњена што је довело до угрожавања лица у ваздухоплову;
- (3) неисправно смештање или обезбеђивање пртљага, поште или терета које би на било који начин могло да угрози ваздухоплов, опрему или лица у ваздухоплову или да омета евакуацију у случају нужде;
- (4) превоз, покушај превоза или руковање опасним теретом који су утицали или би могли да утичу на безбедност операција или да доведу до небезбедне ситуације (на пример: удес или озбиљна незгода повезана с опасним теретом, како је дефинисано у Техничким инструкцијама за безбедан превоз опасног терета ваздушним путем ⁽¹⁾);
- (5) непоштовање одредби у вези са упаривањем пртљага и путника;
- (6) непоштовање захтеваних поступака земаљског опслуживања и сервисирања ваздухоплова, посебно у погледу одлеђивања, снабдевања горивом или поступака утовара, укључујући неправилно постављање или уклањање опреме;
- (7) цурење великих количина горива у току операције пуњења ваздухоплова горивом;
- (8) пуњење неодговарајућом количином горива која би могла знатно да утиче на долет, перформансе, положај тежишта или структурну чврстоћу ваздухоплова;
- (9) пуњење контаминираног горива или неодговарајуће врсте горива или других основних флуида (укључујући кисеоник, азот, уље и воду за пиће);

¹ *Technical Instruction For The Safe Transport of Dangerous Goods by Air (ICAO – Doc 9284)*

(10) отказивање, неисправан рад или квар опреме која се користи за земаљско опслуживање што је довело до оштећења или могућег оштећења ваздухоплова (на пример: руда за вучу или земаљски извор напајања ваздухоплова електричном енергијом (*GPU – Ground Power Unit*));

(11) изостанак, неправилан или неодговарајући поступак одлеђивања/заштите од залеђивања ваздухоплова;

(12) оштећење ваздухоплова опремом за земаљско опслуживање или возилима, укључујући претходно непријављено оштећење;

(13) сваки догађај када је људско деловање директно допринело или је могло да допринесе несрећи или озбиљној незгоди.

Анекс V

ДОГАЂАЈИ КОЈИ СЕ ОДНОСЕ НА ВАЗДУХОПЛОВЕ КОЈИ НИСУ СЛОЖЕНИ МОТОРНИ ВАЗДУХОПЛОВИ, УКЉУЧУЈУЋИ ЈЕДРИЛИЦЕ И ВАЗДУХОПЛОВЕ ЛАКШЕ ОД ВАЗДУХА

1. ВАЗДУХОПЛОВИ КОЈИ НИСУ СЛОЖЕНИ МОТОРНИ ВАЗДУХОПЛОВИ, ИЗУЗЕВ ЈЕДРИЛИЦА И ВАЗДУХОПЛОВА ЛАКШИХ ОД ВАЗДУХА

Напомена: Овај одељак је структуриран на такав начин да су значајни догађаји повезани са категоријама активности током којих се они уобичајено појављују, на основу искуства, како би се олакшало пријављивање таквих догађаја. Међутим, листа догађаја из овог анекса не значи да се не смеју пријављивати догађаји који нису обухваћени листом.

1.1 Ваздушни саобраћај

- (1) Ненамеран губитак контроле;
- (2) слетање ван предвиђене области за слетање;
- (3) немогућност да се постигну захтеване или очекиване перформансе током полетања, неуспелог прилаза или слетања;
- (4) неовлашћени излазак на полетно-слетну стазу;
- (5) излетање ваздухоплова са полетно-слетне стазе;
- (6) сваки лет који је изведен ваздухопловом који није пловидбен или за који није обављена припрема за лет, чиме је дошло или је могло да дође до угрожавања ваздухоплова, путника и посаде и трећих лица;
- (7) ненамеран лет у метеоролошким условима за инструментално летење (*IMC-Instrument meteorological condition*) ваздухоплова који није сертифицирован за инструментално летење (*IFR – Instrument Flight Rules*) или пилот који не поседује овлашћење за инструментално летење, чиме је угрожен или је могао да буде угрожен ваздухоплов, лица у њему или било које друго лице;
- (8) ненамерно ослобађање терета ⁽¹⁾.

1.2 Технички догађаји

- 1) Неуобичајено јаке вибрације (нпр. крилаца или нестабилне осцилације („flutter”)) крилаца или кормила висине или елисе);
- 2) било која команда лета не функционише исправно или је неповезана;
- 3) квар или значајно нарушавање структуре ваздухоплова;
- 4) губитак било ког дела структуре ваздухоплова или било ког уграђеног дела током лета;
- 5) квар мотора, ротора, елисе, система за гориво или неког другог основног система;
- 6) цурење било ког флуида које је за последицу имало опасност од пожара или могућу опасну контаминацију структуре ваздухоплова, система или опреме или ризик за путнике.

¹ овај случај се примењује само за комерцијалне летове.

1.3 Интеракција са пружањем услуга у ваздушној пловидби и управљањем ваздушним саобраћајем

- (1) Интеракција са пружањем услуга у ваздушној пловидби (нпр. неправилно пружена услуга, контрадикторна комуникација или одступање од одобрења), која је угрозила или је могла да угрози ваздухоплов/једрилицу/ваздухоплов лакши од ваздуха, лица у њему или било које друго лице;
- (2) повреда ваздушног простора.

1.4 Ванредне и друге критичне ситуације

- (1) Сваки догађај који води проглашењу ванредне ситуације;
- (2) пожар, експлозија, дим, отровни гасови или отровна испарења у ваздухоплову;
- (3) онеспособљеност пилота која води немогућности да се обави дужност.

1.5 Спољно окружење и метеорологија

- (1) Судар на земљи или у ваздуху са другим ваздухопловом, тереном или препреком⁽¹⁾;
- (2) непосредна опасност од судара на земљи или у ваздуху, са другим ваздухопловом, тереном или препреком⁽²⁾ која захтева маневар избегавања у случају опасности како би се судар избегао;
- (3) удар животиње, укључујући удар птице, који као резултат има штету на ваздухоплову или губитак или квар било ког основног система;
- (4) догађаји који произилазе ометањем ваздухоплова употребом ватреног оружја, ватромета, пуштањем пробних балона, ласерским осветљењем, летовима беспилотних ваздухоплова, летовима ваздухопловних модела и сличним средствима;
- (5) удар грома који је довео да оштећења ваздухоплова, или губитка односно неисправности неке основне функције ваздухоплова;
- (6) лет ваздухоплова у условима јаке турбуленције услед које је неко лице у ваздухоплову повређено или је настала потреба за провером конструкције ваздухоплова после лета;
- (7) залеђивање, укључујући и залеђивање карбуратора, које је угрозило или је могло да угрози ваздухоплов, лица у њему или било које друго лице.

2. ЈЕДРИЛИЦЕ

Овај одељак је структуриран на такав начин да су значајни догађаји повезани са категоријама активности током којих се они уобичајено појављују, на основу искуства, како би се олакшало пријављивање таквих догађаја. Међутим, наведена листа догађаја не значи да се не смеју пријављивати догађаји који нису обухваћени листом.

¹ Препрека укључује возило.

² Препрека укључује возило.

2.1. Ваздушни саобраћај

- (1) Ненамеран губитак контроле;
- (2) сваки догађај када пилот једрилице није отпустио сајлу од витла или сајлу за вучу од авиона или је то морао да уради спровођењем процедуре у случају ванредне ситуације;
- (3) свако отпуштање сајле од витла или сајле за вучу од авиона које је угрозило или је могло да угрози једрилицу, лица у једрилици или било које друго лице;
- (4) у случају једрилице са моторним погоном, отказ мотора током полетања;
- (5) сваки лет који се спроводи једрилицом која није пловидбена или за коју није извршена припрема лета или је могла да угрози једрилицу, лица у једрилици или било које друго лице.

2.2 Технички догађаји

- 1) Неуобичајено јаке вибрације (нпр. крилаца или нестабилне осцилације („flutter”) крилаца или кормила висине или елисе код моторне једрилице);
- 2) свака команда лета која не функционише исправно или је неповезана;
- 3) квар или значајно нарушавање структуре једрилице;
- 4) губитак било ког дела структуре једрилице или било ког уграђеног дела током лета.

2.3 Интеракција са пружањем услуга у ваздушној пловидби и управљањем ваздушним саобраћајем

- (1) Интеракција са пружањем услуга у ваздушној пловидби (нпр. неправилно пружена услуга, контрадикторна комуникација или одступање од одобрења) која је угрозила или је могла да угрози једрилицу, лица у једрилици или било које друго лице;
- (2) повреда ваздушног простора.

2.4 Ванредне и друге критичне ситуације

- (1) Сваки догађај који води проглашењу ванредне ситуације;
- (2) свака ситуација у којој зона за слетање није довољна са аспекта безбедности;
- (3) ватра, експлозија, дим или токсични гасови или испарења у једрилици;
- (4) онеспособљеност пилота која води немогућности да се обави дужност.

2.5. Спољно окружење и метеорологија

- (1) Судар на земљи или у ваздуху, са ваздухопловом, тереном или препреком ⁽⁵⁾;
- (2) непосредна опасност од судара на земљи или у ваздуху, са ваздухопловом, тереном или препреком, која захтева маневар избегавања како би се избегао судар;
- (3) догађаји који произилазе ометањем једрилице, употребом ватреног оружја, ватромета, пуштањем пробних балона, ласерским осветљењем, летовима беспилотних ваздухоплова, летовима ваздухопловних модела и сличним средствима;
- (4) удар грома који је довео да оштећења једрилице.

3. ВАЗДУХОПЛОВИ ЛАКШИ ОД ВАЗДУХА (БАЛОНИ И ВАЗДУШНИ БРОДОВИ)

Напомена: Овај одељак је структуриран на такав начин да су значајни догађаји повезани са категоријама активности током којих се они уобичајено појављују, на основу искуства, како би се олакшало пријављивање таквих догађаја. Међутим, наведена листа догађаја не значи да се не смеју пријављивати догађаји који нису обухваћени листом.

3.1 Ваздушни саобраћај

- (1) Сваки лет који се спроводи са ваздухопловом лакшим од ваздуха, који није пловидбен или за који није урађена потпуна припрема, а који је угрозио или је могао да угрози ваздухоплов лакши од ваздуха, лица у њему или било које друго лице;
- (2) ненамерно константно гашење пилотског светла.

3.2 Технички догађаји

- (1) Отказ било ког од следећих делова или управљачких јединица: потопна цев боце за гас, ременица за управљање куполом, конопац за управљање, конопац за везивање, заптивка вентила на горионику, заптивка вентила на боци за гас, алка, оштећење на цревима за довод гаса, узгонски гасни вентил, купола или балонета, вентилатор, сигурносни вентил за притисак (гасни балон), витло (за гасне балоне који су везани за земљу);
- (2) значајно отицање или губитак узгонског гаса (на пример: порозност, немогућност затварања вентила за узгонски гас).

3.3 Интеракција са пружањем услуга у ваздушној пловидби и управљањем ваздушним саобраћајем

- (1) Интеракција са пружањем услуга у ваздушној пловидби (нпр. неправилно пружена услуга, контрадикторна комуникација или одступање од одобрења) која је угрозила или је могла да угрози ваздухоплов лакши од ваздуха, лица у њему или било које друго лице;
- (2) повреда ваздушног простора.

3.4 Критичне и ситуације у случају опасности

- (1) Сваки догађај који води проглашењу ванредне ситуације;
- (2) ватра, експлозија, дим или токсични гасови или испарења у ваздухоплову лакшем од ваздуха (изузев нормалног рада горионика);
- (3) искакање посаде и путника из корпе или гондоле ваздухоплова лакшег од ваздуха;
- (4) онеспособљеност пилота која води немогућности да се обави дужност;
- (5) ненамерно подизање или вучење посаде на земљи, које може довести до смртог случаја или повреда лица.

3.5 Спољно окружење и метеорологија

(1) Судар на земљи или у ваздуху, са ваздухопловом, тереном или препреком⁽¹⁾ који је угрозио или је могао да угрози ваздухоплов лакши од ваздуха, посаду и путнике или било које друго лице;

(2) догађаји који произилазе ометањем ваздухоплова лакшег од ваздуха, употребом ватреног оружја, ватромета, пуштањем пробних балона, ласерским осветљењем, летовима беспилотних ваздухоплова, летовима ваздухопловних модела и сличним средствима;

(3) непредвиђено погоршање временских услова које је довело или је могло довести до угрожавања ваздухоплова лакшег од ваздуха, посаде и путника у њему или било које друге особе.

¹ Препрека укључује возило.